

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Domssøndag / Kristi kongedag – 24. november 2024

Job 28,20–28

Kol 1,9–14

Matt 25,1–13

Liknelsen om brudepikene

Den gammeltestamentlige teksten for dagen er hentet fra Jobs bok og Jobs refleksjoner over hva visdom er og hvor den kommer fra. Konklusjonen hos Job er denne: «Å frykte Herren, det er visdom, å vende seg bort fra det onde, det er forstand, og det er Gud som kjenner veien til visdom.»

Lektieteksten er hentet fra Kolosserbrevet, og her ber Paulus for de hellige i Kolossai at de «må bli fylt av kunnskap om Guds vilje og få all den visdom (σοφία) og innsikt som Ånden gir.»

Evangelietekstens kontekst

Det er kun Evangeliet etter Matteus som gjengir denne liknelsen. I de foregående kapitler har Matteus skrevet om Jesu inntog i Jerusalem, og hvordan Han blir hyllet og mottatt med ordene Hosianna, Davids sønn. Gjennom de neste dagene finner vi Jesus på Tempelplassen, der han underviser folket, helbreder blinde og lamme, men også konfronterer prestene, de skriftlærde, fariseerne og saddukeerne.

Etter advarsel og ve-rop over de skriftlærde og fariseere avsluttes kapittel 23 med en klage over Jerusalem og et varsel om templets ødeleggelse.

Jesus forlater så Tempelplassen og kommer sammen med disiplene på Oljeberget. Her underviser han dem gjennom en lang tale (kapittel 24 og 25) om trengselstider som skal komme, om lovløshet som tar overhånd, om himmelkreftene som skal rokkes, om kjærligheten som blir kald hos de fleste, og om hvordan det gjelder å holde ut til enden og bli frelst. Etter denne trengselstid skal Menneskesønnen komme med makt og herlighet. Nå er perspektivet utvidet. Det dreier seg ikke bare om Tempelet som skal legges i grus, det dreier seg ikke bare om det jødiske folk. Alle folkeslag på jorden skal se Menneskesønnen komme på himmelens skyer med stor makt og herlighet, og han skal samle de utvalgte fra de fire verdenshjørner (24,29).

Før Jesus forteller liknelsen om brudepikene formaner han disiplene til å våke, for «dere vet ikke hvilken dag deres Herre kommer» (24,42ff). I første omgang er det disiplene det

gjelder. Det er de som formaneres til å våke, til å være beredt. I neste omgang gjelder det Jesu disipler gjennom alle tider – også om det trekker ut!

Bryllupsfesten

I liknelsen tar Jesus utgangspunkt i noe som var kjent for disiplene. Han tar dem med inn i en tradisjonell, jødisk bryllupsfeiring. Bryllupsfesten ble feiret i brudgommens hjem (foreldrehjem) og det kunne trekke ut før festen kom i gang. Det som tidvis kunne skje, var at forhandlingene med brudens far om brudeprisen og betingelsene ellers kunne trekke ut. Når så brudgommen med sitt følge, kan hende også sammen med bruden, kommer, da må alle være klar for feiringen av bryllupet. Liknende skikker skal fortsatt være i bruk blant palestinere i Midt-Østen, og brøker av ritualet skal være kjent helt tilbake til tiden i Babylon.

Da disiplene hørte liknelsen må de ha gjenkjent også noe annet fra sin jødiske tradisjon, fra visdomslitteraturen. Der personifiseres visdom og dårskap som to kvinner. Den ene roper ut: «Dere uvitende, hvor lenge skal dere elske uvitenhet? ... Dere kastet alle mine råd til side.» (Ordsp 1,22.25). Om den andre kvinnen heter det: «Visdommen skal fri deg fra en annen kvinne ... hun som sviktet sin ungdoms venn og glemte pakten med sin Gud.» (Ordsp 2,16f)

Tolkning

Liknelsen har vært tolket på forskjellig vis. Brudgommen kan være et bilde på Jesus som har referert til seg selv som brudgommen (Matt 9,15). Han er Messias som nå er kommet til sitt folk. Mange har vendt Ham ryggen, har ikke forstått, har ikke villet forstå, at Jesus er den lovede Messias. Det var han som kom inn i Jerusalem Palmesøndag. Det var Han som gikk inn på Tempelplassen og viste at Templet skulle være et hus for Gud, et sted for bønn, ikke en røverhule. De er derfor lik de ukloke jomfruene. De har ventet, de har snakket om Messias som skal komme, men nå, når Han trer frem, kjenner de ham ikke igjen, og de støter ham fra seg. Men disiplene kjenner ham igjen, tar imot ham og følger ham, sammen med en rekke andre som hyllet ham Palmesøndag. Dette er liknelsens opprinnelige kontekst, og det er først og fremst inn i samtiden Jesus forteller denne liknelsen. Da blir de kloke jomfruene et bilde på disiplene som har tatt imot ham, mens de uforstandige blir et bilde på fariseerne og de skriftlærde.

Dette betyr ikke at liknelsen ikke skulle ha aktualitet også for oss som venter på at løftet om hans gjenkomst i herlighet skal oppfylles. Vi tror og vet han var Guds lovede frelser for sitt folk – og for oss. Tiden vi nå lever i – er en ventetid på hans gjenkomst i herlighet.

Fortsatt består en formaning til oss om å leve i forventning og beredskap om hans gjenkomst – også når det trekker ut – slik det har gjort i snart 2000 år.

Det som særlig utfordrer oss ved denne liknelsen er hvordan det i den settes en endelig grense for hvem som blir med i den store festen. Kort og godt at det finnes et for sent.

Brudepikene som skildres, er på alle måter lik hverandre. Alle hadde de forberedt seg på møtet med brudefølget og brudgommen. Alle hadde de lamper, eller kanskje helst en type fakler med en beholder for olje, alle sovnet de, og alle ble de vekket da brudgommen med følge nærmet seg. Men bare fem av dem hadde forberedt seg på at det kunne drøye før feiringen startet, og bare de hadde olje da de skulle gå brudgommen i møte.

Poenget her er neppe å finne i hva oljen skulle symbolisere. Saken er den at bare fem av dem var forberedt på en slik måte at de kunne ta imot ham med glede og gå inn til festen.

Liknelsen avsluttes med en formaning til disiplene om at de skal våke for ingen kjenner dagen eller timen. I Matt 24,36 står det at heller ikke sønnen kjenner tiden for dette.

Hva det går om å være forberedt får vi ett svar på om vi leser slutten på kapittel 25 med den store doms-scenen. Den konkluderer slik: 'Sannelig, jeg sier dere: Det dere ikke gjorde mot én av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg.' Og disse skal gå bort til evig straff, men de rettferdige til evig liv.» (Matt 25,45f)

Til forkynnelsen

Den store utfordring for forkynnere denne dagen er nettopp dette at det en gang skal settes et skille mellom de som kommer inn og de som blir stengt ute. Det kjennes rett og slett ubekvemt. Også disiplene reagerte med forskrekkelse på det Jesus sa om betingelsene for å komme inn i himmelriket. I møte med den rike unge mannen (Matt 10,17ff) som ikke kunne følge Jesus, var utfordringen at han da måtte oppgi sin rikdom. Det kunne han ikke, og Jesus sa til disiplene: «Det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike». «Hvem kan da bli frelst» spurte de, og fikk til svar: «For mennesker er det umulig, men for Gud er alt mulig». Så fikk de Jesu forsikring om at de skulle høre med. Kan det være slik at enhver som stiller dette bekymrede spørsmål til Jesus om å høre med, får Jesus bekreftelse på at det er de? At «alle som tok imot Ham ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn.» (Joh 1,12)

Så må også vi trøste de urolige hjerter denne dagen, slik at uroen og frykten viker for tillit og takknemlighet over å få høre til.

Nå er det nok slik at de som lever under vanskelige kår som Jesus-troende, slik disiplene og de første Jesus-troende gjorde, er de som i sterkest grad lever med dette håpet, håpet om Jesu gjenkomst, og håpet om himmelen når livet her er slutt.

Denne dagen oss en mulighet til å reflektere over vår egen forberedelse, vår egen forventning, og vårt håp i møte med Frelseren, i møte med Ham vi en dag alle skal møte.

Terje Fonk

tidligere prost

terje.fonk@gmail.com